

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
Кафедра фізичної терапії, ерготерапії**

Затверджую
зав. кафедри, професор
_____ Мазепа М. А
«__» _____ 2017 р.

Затверджую
Декан факультету фізичної реабілітації
_____ Данилевич М.В.
«__» _____ 2017р.

**„ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ПОРУШЕННЯХ
ДІЯЛЬНОСТІ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ”**

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
напряму підготовки - здоров'я людини
факультет фізичної реабілітації**

Розробники:

канд.з фіз.виховання і спорту Герцик А. М.,
канд.з фіз.виховання і спорту Тиравська О. І.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Фізична реабілітація при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму здоров'я людини.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засоби і методи фізичної реабілітації.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна тісно пов'язана із іншими науками медико-біологічного циклу: анатомією, фізіологією, патологічною анатомією, патологічною фізіологією, біохімією, фізіотерапією, масажем, а також з теорією та методикою фізичного виховання, біомеханікою.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Фізична реабілітація при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату» є набуття знань та практичних навичок для оцінки та корекції порушень діяльності опорно-рухового апарату.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Фізична реабілітація при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату» є:

- набуття знань з анатомії, фізіології та біомеханіки для проведення оцінки і корекції порушень діяльності опорно-рухового апарату.
- вивчити основний зміст діяльності фахівця фізичної реабілітації по створенню, виконанню та корекції програм фізичної реабілітації при порушеннях опорно-рухового апарату.
- оволодіти методиками ортопедичного фізичного обстеження опорно-рухового апарату.
- вивчити особливості фізичної реабілітації при травмах та захворюваннях ОРА.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- основи біомеханіки, остеокінематики та артрокінематики для проведення оцінки і корекції діяльності опорно-рухового апарату.

- протипокази до фізичної реабілітації і розуміти причини виникнення несприятливих реакцій при проведенні фізичної реабілітації.

- принципи планування реабілітаційного процесу.
- особливості фізичної реабілітації на різних стадіях процесу загоєння.

вміти:

- описувати порушення діяльності опорно-рухового апарату та пояснити причину їх виникнення.

- проводити ортопедичне фізичне обстеження опорно-рухового апарату.
- складати та коригувати індивідуальні програми фізичної реабілітації.
- співпрацювати з іншими спеціалістами сфери охорони здоров'я і, при необхідності, родичами та близькими пацієнтів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин/4,5 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Osteokінематика. Артрокінематика. Біомеханічні властивості тканин.

Класифікація суглобів та їх рух: типи класифікації синовіальних суглобів; остеокінематика; артрокінематика; поняття про щільноукладене положення суглоба; закон “опуклості-вгнутості”; додаткові рухи; суглобова гра” та її застосування в реабілітації.

Баланс обмінних процесів у суглобах: рухова активність та обмін речовин у суглобах; живлення суглобів; рівні розпаду тканин; рівні відтворення тканин.

Біомеханічні властивості тканин: типи сил, що діють на тіло або у його межах; склад і механічні функції тканин; біомеханічні властивості тканин; аналіз біомеханічних властивостей сухожиль і зв'язок; механізм пошкодження зв'язок і сухожиль.

Біомеханіка м'язових скорочень: момент сили, м'язове зусилля, м'язове скорочення; типи м'язових скорочень; поняття про підсумковий рух у суглобах; неврологічні фактори, що впливають на підсумковий рух у суглобах; м'язові фактори, що впливають на підсумковий рух у суглобах;

співвідношення сили і довжини м'язів; співвідношення сили і швидкості скорочення м'язів.

Змістовий модуль 2. Створення, виконання та корекція програм фізичної реабілітації при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату.

Обстеження у фізичній реабілітації: структура реабілітаційного процесу; зміст та складові реабілітаційного обстеження; спостереження в реабілітації; суб'єктивна оцінка стану пацієнта.

Об'єктивна оцінка стану пацієнта: загальні положення; поняття про інертні та скорочувальні структури; основні методи об'єктивного оцінювання.

Планування реабілітаційного процесу: поняття про реабілітаційний прогноз; поняття про реабілітаційну програму; визначення коротко- та довготермінових завдань реабілітації.

Фізична реабілітації на різних стадіях загоєння: підбір засобів фізичної реабілітації; особливості реабілітації на стадіях запалення, фібропластичній та ре моделювання.

Контроль у фізичній реабілітації: корекція реабілітаційної програми; завершення реабілітації; рухові діаграми.

Змістовний модуль 3. Фізична реабілітація при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату.

Фізична реабілітація при больовому синдромі: шкала болю; особливості застосування основних засобів і методів зменшення болю.

Фізична реабілітація при втраті амплітуди руху: класифікація та діагностика контрактур; особливості застосування основних засобів і методів відновлення амплітуди руху.

Фізична реабілітації при втраті силових якостей: особливості відновлення силових якостей у фізичній реабілітації; основні засоби та методи відновлення силових якостей.

Змістовний модуль 4. Ортопедичне фізичне обстеження.

Ортопедичне фізичне обстеження тулуба: шийна ділянка хребта; грудна клітка і грудна ділянка хребта; поперекова ділянка хребта; таз і крижова ділянка хребта.

Ортопедичне фізичне обстеження суглобів поясу верхніх кінцівок, плечового суглобу: суглоби поясу верхніх кінцівок; плечовий суглоб.

Змістовий модуль 5. Ортопедичне фізичне обстеження (продовження).

Ортопедичне фізичне обстеження периферійних суглобів: ліктювий суглоб, кисть, кульшовий суглоб, колінний суглоб, гомілково-стопний суглоб.

Ортопедичне фізичне обстеження постави та ходи: постава, хода.

3. Рекомендована література

1. Энока Р.М. Основы кинезиологии (перевод с английского). – К.: Олимпийская литература, 2000. – 399 с.
2. Букуп К. Клиническое исследование костей, суставов и мышц: пер. с англ. – М.: Мед.лит., 2008. – 320 с.
3. Мухін В.М. Фізична реабілітація: Підруч. для студентів вищих навч. закладів фіз. виховання і спорту. – К.: Олімпійська література, 2005. – 471 с.
4. Скляренко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підруч. для студ. вищих мед. навч. закл. – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
5. Руководство по реабилитации больных с двигательными нарушениями. Том I / Под. ред. А.Н. Беловой, О.Н. Щепетовой. – М.: Антидор, 1998.
  1. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
  2. Герцык А.М. К вопросу построения реабилитационного процесса и контроля за его эффективностью // Физическое воспитание студентов творческих специальностей: сб. научн. тр. под ред. проф. Ермакова С.С. – Харьков: ХГАДИ (ХХПИ), 2007. – № 5. – С. 55-62.
  3. Герцик А.М. Структура процедуры обстеження опорно-рухового апарату у фізичній реабілітації // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за редакцією проф. Єрмакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХП), 2007. – № 9. – С.23-25.
  4. Иваничев Г.А. Мануальная медицина: Учебное пособие. – М.: МЕДпресс-информ, 2003. – 486 с.
  5. Маркс В.О. Ортопедическая диагностика: Руководство-справочник. –

Таганрог: «Прогресс», 2001. – 512 с.

6. Clarkson H., Gilevich G. Musculoskeletal Assessment: Joint Range of Motion and Manual Muscle Strength. – Baltimore: Williams and Wilkins, 1989. – 366 p.

7. Kendal F., McCreary E. Muscle Testing and Function. – 4th. – Baltimore: Williams and Wilkins, 1993.

8. Magee D. Orthopedic Physical Assessment. – 3rd ed. – Philadelphia: W.B. Saunders Company, 1997.

9. O’Sullivan S., Schmitz T. Physical Rehabilitation: Assessment and Treatment. – 4th ed. – Philadelphia: F.A. Davis, 2000.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання - екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання. Завдання для визначення рівня знань студентів у балах по кожному змістовному модулю.

Екзамен складається із двох частин: теоретичної та практичної. Теоретична частина іспиту проводиться письмово. Студенту пропонуються питання із кожної теми. Практична частина іспиту проводиться усно. Студент проводить ортопедичне фізичне обстеження певної ділянки тіла.

Набрану суму балів за теоретичну і практичну частини переводимо в оцінки чотирибальної шкали за таким принципом:

Рейтинговий показник	Оцінка у національній шкалі		Оцінка ECTS
90-100	зараховано	5 (відмінно)	A (відмінно)
82-89		4 (добре)	B (дуже добре)
75-81			C (добре)
68-74		3 (задовільно)	D (задовільно)
61-67			E (достатньо)
35-60	Не зараховано	2 (не задовільно)	Fx (не задовільно) з можливістю повторного складання
0-34			F (не задовільно) з обов'язковим повторним вивченням